

Den "illegale" antropologen

Shahram Khosravi rycker till. Vad hände nu? Han faller blödande ihop utanför Stockholms Universitet. En gevärskula har just gått in i kinden, splittrats i hans mun och trasat sönder käke, tänder och nerver i hans ansikte.

Shahram Khosravi var en av de cirka tio personer Lasermannen, John Aunsonius, sköt i början av 1990-talet. Ett av offren dog, andra skadades mycket svårt. Shahram Khosravi överlevde kulan, men skadades för livet. Nerverna i högra delen av hans ansikte är för alltid skadade.

Shahram Khosravi var när detta hände en ung student som några år tidigare kommit från Iran via Pakistan till Sverige. Att han i tillhör minoriteten bakhtiyari-folket som finns i Iran, var ett av de skäl som gjorde att han började studera socialantropologi när han kom till Stockholm. I en intervju har han sagt om sitt minoritetsfolks läge i Iran:

–Vi representerades alltid av andra, genom majoritetens bild. Det blev en drivkraft att själv få beskriva sin omvärld. Den inföddes revansch.

Gränser – platser för trots

Han har beskrivit sin egen resa från Iran till Europa som "illegalt" flykting och sina teorier om den "världens apartheid" vi lever i. Shahram Khosravi kritiserar hur vi tänker om gränser och migration. Han anser att vi, baserat på ett kapitalistiskt orienterat och rasdiskriminerande sätt att tänka, sätter gränser som reglerar människors rörelser. Men gränser kan också vara platser för trots och motstånd.

Globaliseringen innebär för de flesta människor högre stängsel och mindre rörlighet över gränserna.

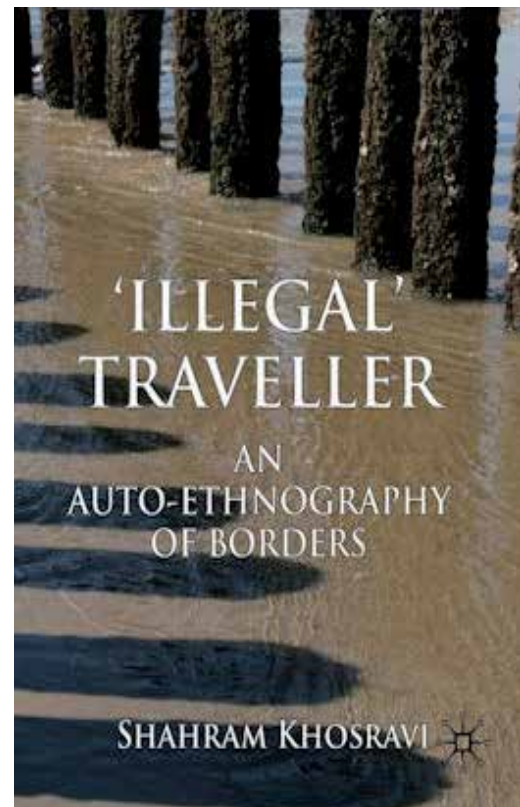
Shahram Khosravi

Hans mest kända skrift, boken "Illegal" traveller, an auto-ethnography of borders" (160 sidor, Palgrave Macmillan 2011) är en själv-etnografi om illegal gränspassage. Här ger han en bild baserad på hans egen resa från Iran till Sverige och hans informanternas berättelser om gränspassage. Khosravi låter invandrare själva beskriva upplevelsen av migrerande olaglighet.

I september 1986 försökte Shahram Khosravi lämna Iran "olagligt" för första gången. Han hade då precis avslutat gymnasiet och blev inkallad att göra militärtjänst under det pågående fruktansvärda kriget mellan Iran och Irak. Att inte komma tillbaka levande från fronten var en risk han inte ville ta.

Människosmuggling

Det blev en lång resa via Afghanistan, Pakistan och Indien för Shahram Khosravi. Han hamnade i Sverige via människosmugglare. De räddade honom till livet. Människosmuggling är enligt honom felaktigt beskrivet av media och politiker som enbart

Khosravi kritiserar hur vi, baserat på ett kapitalistiskt orienterat och rasdiskriminerande sätt att tänka, sätter gränser som reglerar människors rörelser. Men gränser kan också vara platser för motstånd.

en maffiaföreteelse. Han verkar snarare mena att hans smugglare gjorde vad FN:s flyktingorgan, UNHCR, är tänkt att göra.

När han skulle passera gränskontrollen i Bristol för några år sedan sa gränskontrollanten att om han inte uppgav sina föräldrars namn med mera skulle han tas i förvar enligt anti-terrorlagar. När Khosravi ifrågasatte detta svarade kontrollanten:

– Ni vill ju döda oss. Vi måste skydda oss själva.

Henrik Persson